

MIRKO BELAVIĆ

## PODRUŽNICA HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA ZAVIŽAN U SV. JURJU (1928. – 1935.)

Mirko Belavić  
Ivana Lenkovića 24  
HR 53270 Senj

UDK: 796.5:061.2(497.5 Sv. Juraj)  
Stručni članak  
Ur.: 2017-07-20

U radu se govori o djelovanju Podružnice Hrvatskog planinarskog društva *Zavižan* u Sv. Jurju, a temelji se na podacima koji su pronađeni u Samoborskom muzeju, gdje su pohranjeni.

Iznesene su činjenice o osnivanju, članovima i aktivnostima Podružnice. Navedeni su datumi održavanja skupština Podružnice i razlog prestanka njezina djelovanja te zalaganje vodstva Podružnice na rješavanje problema oko održavanja kuća na Zavižanu i u Rožanskim kukovima. Sveti Juraj se nalazi na putu prema sjevernom Velebitu i Senjskom bilu, pa je stoga osnivanje Podružnice značajno za planinare koji su posjećivali te krajeve jer su tu mogli dobiti informacije o stanju staza i kuće na Zavižanu.

*Glavne riječi:* Sv. Juraj, Hrvatsko planinarsko društvo, Podružnica Zavižan

Organizirano planinarstvo počinje u Hrvatskoj 15. listopada 1874. godine osnivanjem Hrvatskog planinarskog društva. Hrvati su deveti narod u svijetu koji je osnovao planinarsko društvo. HPD razvija svoju djelatnost preko Središnjeg odbora (Središnjice) i povjerenika u pojedinim mjestima izvan Zagreba. U Senju već 1878. godine djeluje povjerenik gimnazijski profesor Viktor Mihailović.<sup>1</sup>

Središnji odbor Hrvatskog planinarskog društva je pri kraju devetnaestog stoljeća donio odluku da se radi razvoja planinarstva u Hrvatskoj dopusti osnivanje podružnica HPD –a i izvan Zagreba. Prve podružnice su osnovane u Gospiću, Vrbovskom i Delnicama 1898., Ivancu, Krapini i Požezi 1899. godine. U Senju je podružnica osnovana 30. studenoga 1913. godine.

Nakon završetka Prvog svjetskog rata osniva se veći broj podružnica a to je pridonijelo razvoju planinarstva u svim većim mjestima u Hrvatskoj, ali i u mnogim manjim. Neke osnovane podružnice djelovale su od osnutka do 1941.

---

<sup>1</sup> Upisnica (glavna knjiga) učenika Senjske gimnazije šk. god. 1877/78.

godine, a poslije Drugog svjetskog rata nastavljaju djelovanje kao samostalna planinarska društva.

Mnoge podružnice djelovale su kraće vrijeme. Razlog prestanka rada u većini slučajeva je smanjenje broja članova. Jedna od takvih je i Podružnica HPD *Zavižan* u Sv. Jurju. Ona djeluje od 5. prosinca 1928. do 17. travnja 1935. godine. O njezinu osnivanju, radu i prestanku rada bit će više riječi u nastavku teksta. Podatke o podružnici *Zavižan* u Sv. Jurju autor ovog rada pronašao je u Samoborskom muzeju<sup>2</sup> gdje se u dva omota čuva cjelokupna arhiva podružnice.

### *Osnivanje podružnice*

Naselje Sveti Juraj smjestilo se na sjevernom dijelu velebitske padine, južno od Senja od kojeg je udaljeno 9 km.

U vrijeme u kojem je djelovala podružnica HPD *Zavižan* (1928.-1935.) Sv. Juraj je bio samostalna općina i prema popisu stanovništva iz 1931. g. imala 4.162 stanovnika, a samo mjesto 577.

Temeljna djelatnost na kojoj je Sveti Juraj ostvarivao napredak bila je izgrađena luka i doprema drvene građe iz velebitskih šuma te njezina otprema brodovima. U mjestu se razvijaju trgovine, gostionice, stolarije, pekare i ostale uslužne djelatnosti. Škola djeluje od 1775. godine, a župa Sv. Juraj spominje se već u XII.st.

Da su pojedini stanovnici Sv. Jurja posjećivali Velebit, a vjerojatno i bliža okolna mjesta i prije osnivanja Podružnice pokazuju fotografije snimljene 29. lipnja 1928. godine na Zavižanu.<sup>3</sup>

U drugoj polovici dvadesetih godina dvadesetog stoljeća u Sv. Jurju djeluje Društvo za poljepšanje i unapređenje Sv. Jurja i okolice u Hrvatskom primorju. Društvo se preko Poglavarstva općine i njezina načelnika Ivana Samaržije obraća Središnjici Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu s molbom da im hitno dostave upute za osnivanje Podružnice HPD-a. Na sačuvanoj dopisnici interesantni su datumi: dopisnica poslana iz Sv. Jurja 27. 11. 1928., u Središnjici je primljena 28. 11. 1928., a predmet riješen 30. 11. 1928. godine.

---

<sup>2</sup> Autor rada zahvaljuje gđi Zrinki Kušer, kustosici Samoborskog muzeja, na susretljivošću pri uvidu u arhivu Podružnice.

<sup>3</sup> Fotografije su iz arhive Vesne Babić i Ante Murna. Na fotografijama (snimio Ivan Samaržija) je i njihova majka Marica Babić, članica Podružnice. Sačuvana je njezina iskaznica kao članice Podružnice *Zavižan* u Sv. Jurju. Na fotografijama je i gospođa Hela Krajač, supruga dr. Ivana Krajača koji je, prema sjećanjima Marice Babić, taj izlet i organizirao.



Sl. 1. U Krajačevoj kući: Hela Krajač, prof. Ive Turina, Marica Babić, Ivan Samaržija, načelnik općine Sv. Juraj, Malvina Škrgatić (arhiva Vesne Babić i Ante Murna)



Sl. 2. Zavižan – Malvina Škrgatić, Marica Babić, Hela Krajač, Ive Turina (arhiva Vesne Babić i Ante Murna)

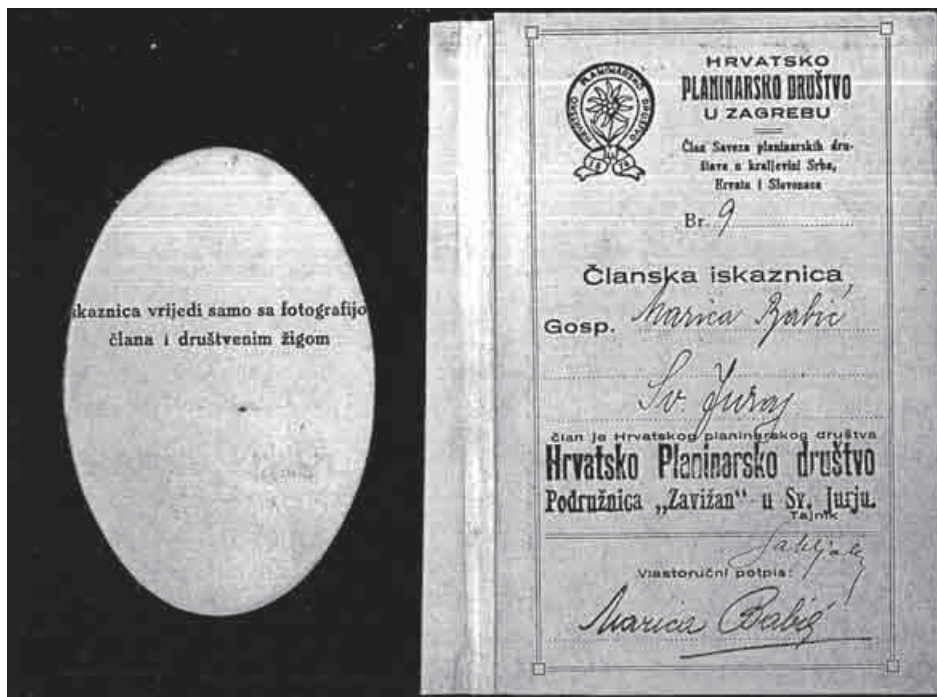


Sl. 3. Na Vučjaku – Ivan Samaržija, Hela Krajač, Marica Babić, Ive Turina i Malvina Škrgatić (arhiva Vesne Babić i Ante Murna)

Podružnica HPD-a *Zavižan* Sv. Juraj 6. 12. 1928. godine izvješćuje Središnjicu u Zagrebu sljedećim tekstom: "*Čast nam je izvijestiti Vas da smo primili odposlana nam pravila i upute za osnivanje Podružnice HPD-a, a dne 5. prosinca 1928. obavljeno je privremeno konstituiranje.*" Ujedno prilažu zapisnik sastavljen 5. prosinca 1928. godine u društvenim prostorijama na pouzdanom sastanku sazvanom i prijavljenom oblasti po gospodinu Juri Škrgatiću, trgovcu u Sv. Jurju radi osnivanja Podružnice planinarskog društva u Sv. Jurju.

Prisutni jednoglasno zaključuju da se u Sv. Jurju osnuje društvo pod imenom Hrvatsko planinarsko društvo podružnica *Zavižan* u Sv. Jurju. Tom prigodom izabran je privremeni Upravni odbor u sastavu: predsjednik Šime Vidmar, veletrgovac drvom (Sv. Juraj, 1882. – Sv. Juraj, 1934.); tajnik Marija Sabljak, učiteljica; blagajnik Malvina Škrgatić, trgovačka činovnica i odbornici Ante Rogić, trgovac te Ivan Babnik, općinski bilježnik. U zapisniku 4. i 5. redovne skupštine kao tajnik navodi se Milan Rukavina.

Središnjica HPD –a 14. prosinca 1928. godine daje odobrenje "kojom izjavljujemo, da dozvoljavamo osnutak naše podružnice u Sv. Jurju pod *imenom*



Sl. 4. Članska iskaznica Marice Babić (arhiva Vesne Babić i Ante Murna)

*Hrvatsko planinarsko društvo, podružnica "Zavižan" u Sv. Jurju, na temelju pravila prihvaćenih na sastanku održanom 5. prosinca 1928. g. u Sv. Jurju." U potpisu - predsjednik Josip Pasarić.*

Popis članova u prvoj godini djelovanja: Vjekoslav Babić, Marica Babić, Dragan Babić, Nikola Babić, Ivan Babić, Ivan Babnik, Mate Burić, Mile Gržeta, Ivan Kordić, Mate Majer, Pero Prpić, Milan Rukavina, Antonija Rukavina, Ante Rogić, Jelka Rogić, Marica Rogić, Marija Sabljak, Ivan Samaržija, Draga Svaton, Ivan Šikić, Juraj Škrgatić, Malvina Škrgatić, Juraj Turina, Šime Vidmar, Josip Vukelić, Krsto Vukelić i Josip Vukušić.

Tablica 1. Broj članova Podružnice po godinama djelovanja

Godina	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.
Broj članova	27	28	22	18	10	10	10



Sl. 5. Marija Sabljak, tajnica Podružnice  
(arhiva Vesne Babić i Ante Murna)



Sl. 6. Šime Vidmar, predsjednik Podružnice  
(arhiva Vesne Babić i Ante Murna)

Prva redovita glavna skupština Hrvatskog planinarskog društva u Sv. Jurju održana je 16. lipnja 1929. godine. Privremeni predsjednik pozdravio je petnaest prisutnih članova, priopćio je da su društvena pravila po Velikom županu potvrđena te moli da se privremenom odboru dade odrješnicu i da se bira novi odbor. Član Ivan Samaržija predložio je da se aklamacijom bira dosadašnji privremeni odbor, što su svi prisutni prihvatili. Izabran je se i Nadzorni odbor u sastavu Ivan Samaržija i Vjekoslav Babić.

#### *Skupštine Podružnice*

Održano je pet redovnih skupština: prva 16. lipnja 1929. (za ovu skupštinu postoji poziv članovima s njihovim potpisima), druga 29. svibnja 1930. (za ovu skupštinu postoji poziv članovima s njihovim potpisima), treća 20. svibnja 1931., četvrta 17. svibnja 1932. i peta 7. svibnja 1933. godine. Na svakoj skupštini učinjen je zapisnik koji je poslan Središnjici u Zagrebu, s molbom da se o skupštinama izvijesti u časopisu Hrvatski planinar. Na svakoj skupštini predsjednik i tajnik podnose izvješće o djelovanju Podružnice, a blagajnik podnosi financijsko izvješće stanja u blagajni.

#### HPD podružnica »Zavižan« u Sv. Jurju

držala je 29. V. svoju 2. redovitu glavnu skupštinu. Nakon pozdravnog govora predsjednika g. Šime Vidmara izvješćuje tajnica gđa. Marija Sabljak o radu podružnice u g. 1929.: Ukupni broj članova je 28, od kojih su trojica pretplaćena na »Hrvatski Planinar«. Poduzeti su izleti u Senjsku Dragu, na Lumbardu kod Oltara, nekoliko puta na Zavižansku Kosu i Krajačevu kuću, pa na Gornji i Veliki Zavižan i više manjih izleta. Nanovo je provedena markacija puta od Oltara na Krajačevu kuću na Zavižanu (»Hrv. Planinar« br. 8., g. 1929.). Izvještaj blagajnice gđe. Malvine Škrgatić iskazuje primitak D 1876.57, a izdatak D 788.57; gotovine je ostalo u blagajni koncem g. D 1088. Tajnički i blagajnički izvještaj primaju se na znanje. Pošto je na predlog nadzornog odbora podijeljena upravnom odboru odrešnica, preslo se na izbor, koji je na predlog člana g. Vjekoslava Babića jednoglasno izvršen ovako: predsjednik Šime Vidmar, tajnik Marija Sabljak, blagajnik Malvina Škrgatić; odbornici: Ivan Babnik i Ante Rogić; nadzorni odbor: Ivo Samaržija i Vjekoslav Babić. Predsjednik Š. Vidmar zahvaljuje na ponovno iskazanom povjerenju i zaključuje skupštinu, potičući članove na što intenzivniji rad oko unapređenja turizma u našem kršnom Velebitu.

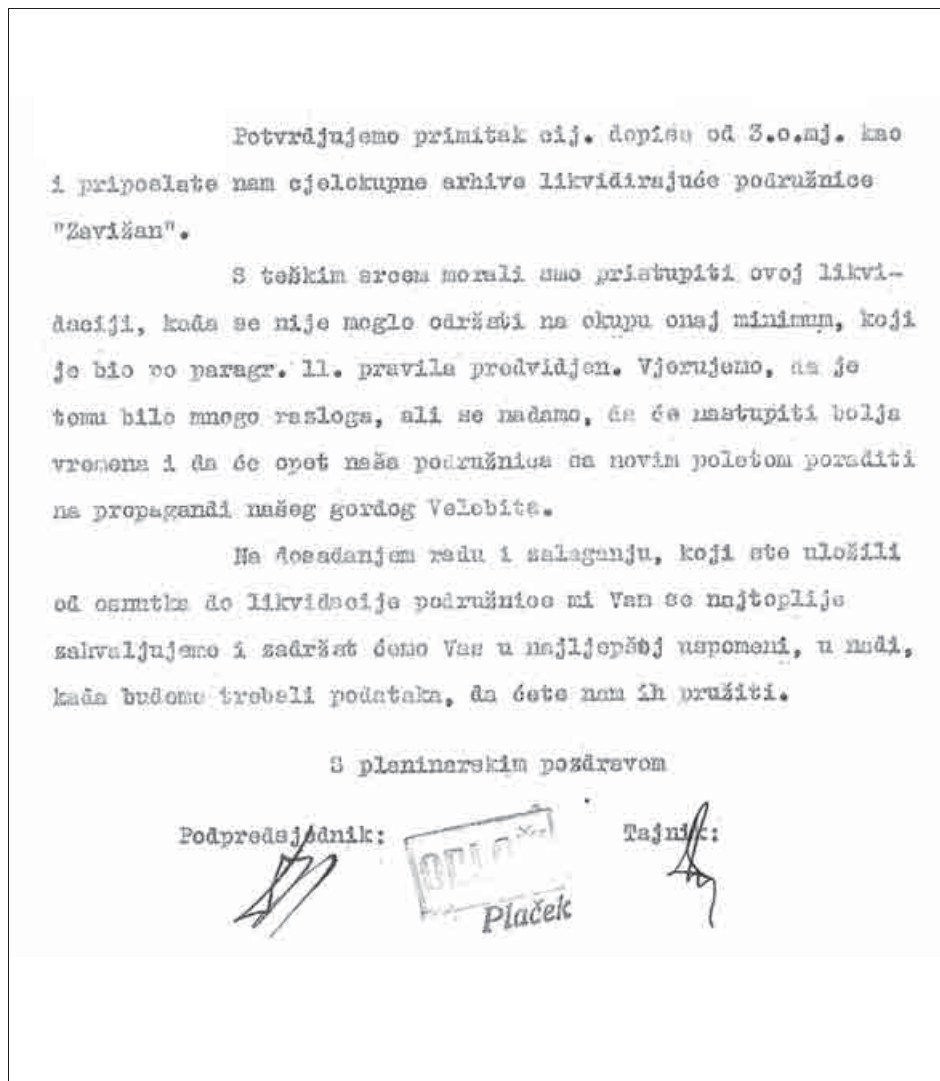
Sl. 7. Zapisnik sa Skupštine Podružnice<sup>4</sup>

Broj članova Podružnice je u 1934. godine pao ispod deset pa se skupština te godine nije održala, jer se prema pravilima Podružnica gasi. Podružnica je prestala s radom 17. travnja 1935. godine Dopisom od 3. svibnja 1935. Malvina Škrgatić i Milan Rukavina izvješćuju Središnjicu da im šalju arhivu (dopise, blagajnu, pravila i žig). Podružnica od Središnjice potražuje 739,42 dinara, a kako prema pravilima pri razvrgnuću Podružnice imovina u bilo kojem obliku pripada Središnjici, taj iznos postaje bespredmetan. Podružnica je bila pretplaćena na *Hrvatski planinar* pa gore imenovani izvješćuju da sve brojeve časopisa koje su imali daruju Narodnoj čitaonici u Sv. Jurju.

Dopis Središnjice od 8. svibnja 1935. godine naslovljen na Malvinu Škrgatić govori o primitku arhive Podružnice:

S istim nadnevkom šalje se obavijest i Sreskom načelstvu Senj o likvidaciji Podružnice na osnovi članka 11. pravila jer je broj članova pao ispod 10.

<sup>4</sup> *Hrvatski planinar*, 1930, 233.



Sl. 8. Dopis Središnjice Podružnici, 8. svibnja 1935. godine

*Djelovanje Podružnice*

U arhivu Podružnice nalaze se mnogi interesantni dopisi koji govore o njezinu radu. Navodimo nekoliko dopisa i materijala koji govore o konkretnim radnjama koje su poduzimali.



1. Dana 2. srpnja 1929. godine izvješćuje se Središnjica da su članovi Podružnice obnovili markacije od Oltara do Zavižana, a da od Sv. Jurja do Oltara markacija nije potrebna jer se hoda širokom cestom. Vijest o ovome objavljena je u Hrvatskom planinaru.<sup>5</sup> U vijesti je dan i opis staze od Oltara do Zavižana.

2. Krajem dvadesetih godina dvadesetog stoljeća dr. Ivan Krajač i ing. Ante Premužić, obilazili su sjeverni Velebit trasirajući stazu. U arhivi Podružnice nalazi se prijamni telegram s datumom 20. listopada 1929. godine koji ing. Premužić šalje Podružnici sljedećeg sadržaja:

Kao tomo dr. Krajač  
molim recite da stazu  
zavisam u Kadeve ponedjeljak  
Premužić

Sl. 9. Telegram ing. Premužića Podružnici, 20. listopada 1929. godine

Ovaj dogovor rezultirao je izletom u Rožanske kukove koji su od 21. do 26. listopada 1929. godine poduzeli dr. Ivan Krajač, ing. Ante Premužić i Marko Vukelić, a koji je ing. Ante Premužić opisao u Hrvatskom planinaru.<sup>6</sup>

3. Dana 14. siječnja 1930. šalju poštanskom uplatnicom 472,66 dinara za markice za 1928. i 1929. godine, kao i pretplatu za tri broja *Hrvatskog planinara* za 1930. godine (časopis su primali Ante Rogić, Šime Vidmar i Podružnica).

4. Podružnica 31. svibnja 1930. godine šalje Središnjici prijepis zapisnika druge redovite glavne skupštine održane 29. svibnja 1930. kao i "*punomoć, providjenu*

<sup>5</sup> *Hrvatski planinar*, 1929, 218.

<sup>6</sup> *Hrvatski planinar*, 1930, 18-20, 163-169.

*našim potpisima, sa molbom, da izvolite imenovati jednog punomoćenika iz Vaših redova, koji će nas zastupati na 56. redovitoj glavnoj skupštini."*

U zapisniku s te Skupštine stoji da podružnica "Zavižan" u Sv. Jurju ima 20 članova, 2 glasa i da je opunomoćeni delegat Mirko Bothe.<sup>7</sup>

5. Dana 4. lipnja 1930. godine Središnjica šalje Podružnici dopis sljedećeg sadržaja:

*"Poslali smo jučer gosp. Šimi Vidmaru brzoglasnik sljedećeg sadržaja: Molimo pozvati Vukelića Volarice da uredi i opskrbi kuću Zavižan za subotu i Duhove. Dolazi oko dvadeset planinara Hapede."*

6. Više dopisa između Podružnice i središnjice odnosi se na probleme zavižanske kuće. Tako 16. lipnja 1930. g. u dopisu Središnjici stoji:

*"Čast nam je ovime javiti Vam, da nam se tuže prolazeći planinari, da ne mogu dobiti na Oltaru ključ od Zavižanske kuće, premda ista nije uvijek otvorena, a oglašeno je u Hrv. Planinaru, da se nalazi ključ na Oltaru, a niti se može dobiti okrepe na Oltaru."*

*Mi smo se obratili g. Ani Samaržija na Oltaru, da to učini prolazećim planinarima, nu ona nam je odgovorila, da bi to ona vrlo rado učinila, ali nesmije pošto nema dozvole točenja, pa financijska kontrola na njih strogo pazi, pa se boje da će je globiti."*

*Pošto je to vrlo važno za planinare:*

*1./ Da bude 1 ključ Zavižanske kuće na Oltaru, a drugi, eventualno ovdje kod nas u Sv. Jurju, te da na Oltaru mogu dobiti vodića.*

*2./ Da planinari imaju na Oltaru gdje da se okrepe, otpočine, eventualno prekonače.*

*Molimo Vas ovime, da g. Ani Samaržija izvolite ishoditi na temelju poslate Vam molbe preko podružnice "Senjsko bilo" još 4. VI. 1929. za dozvolu točenja alkoholnih pića na ime njezinog sina Antuna Samaržije, posjeduje i lično pravo pod brojem 1567/1925. od 16.VI.1925. od sreskog glavarstva u Senju, a koje se isto kod Vas nalazi zajedno s molbom.*

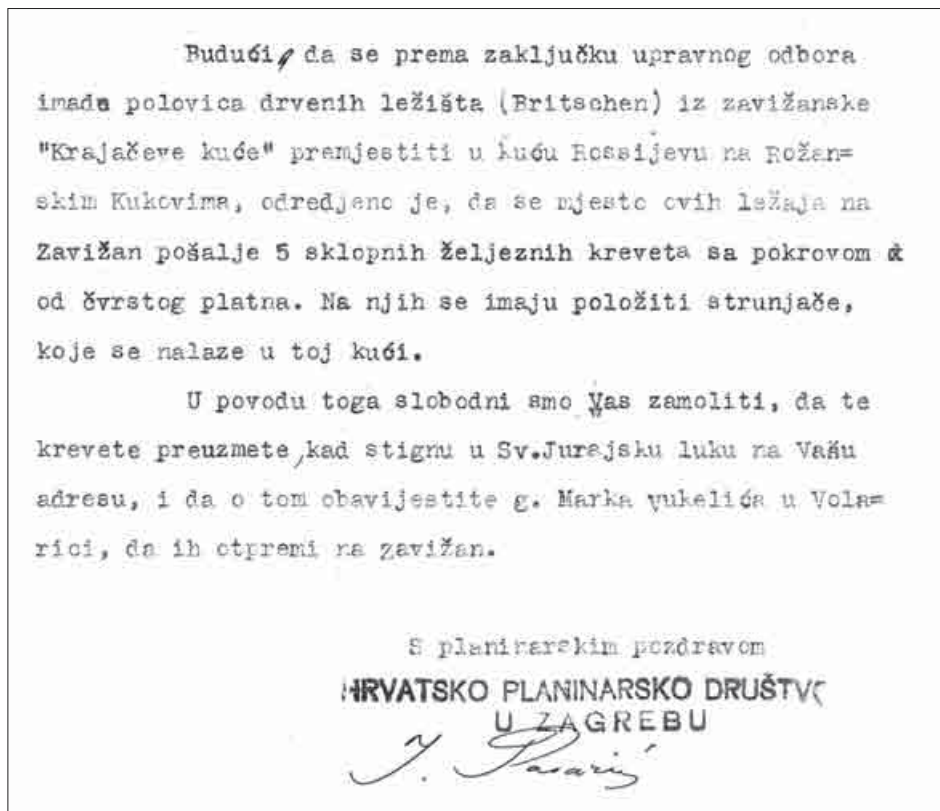
*Budući da je ova stvar vrlo hitna, jer pogotovo ove godine prolazi mnogo planinara gore, to molimo, da gornje točke čim hitnije riješiti izvolite, te se bilježimo*

*planinarskim pozdravom."*

7. Središnjica 4. srpnja 1930. g. šalje Podružnici dopis sljedećeg sadržaja:

---

<sup>7</sup> Hrvatski planinar, 1930, 202.



Sl. 10. Dopis Središnjice Podružnici, 4. srpnja 1930. godine

8. Središnjica 19. srpnja 1930. g. upućuje Šimi Vidmaru, veletržcu i predsjedniku Podružnice HPD Zavižan Sv. Juraj, slijedeći dopis:

"Čast nam je javiti Vam, da razaslijemo pozive za zajednički izlet na Sjever. Velebit na dane 15., 16. do uključivo 17. kolovoza, koji će biti spojen sa dvostrukom proslavom:

- a) 15. kolovoza proslava tro-godišnjice otvorenja Krajačeve kuće na Zavižanu;
- b) 16. kolovoza oko 10 sati prije podne posveta i otvorenje Rosijeve visinske kolibe na Rožanskim Kukovima.

U oči te proslave treba da se izvrše nekoje pripreme i organizacija opskrbe planinara, kao i osiguranje podvoza iz Senja, odnosno Sv. Jurja onih planinara, koji polaze s primorske strane.

Stoga smo slobodni obratiti se na Vašu podružnicu i na Vaše vrlo cijenjeno gospodarstvo, s uljudnom molbom, da biste preuzeli u ime naše brigu oko nabave

*opskrbe (jela i pića), nadalje nadzor nad radnjama i dobavom potrebitog materijala za te radnje, koje se imaju u obim kućama (prema posebno priloženom popisu) do proslave izvesti i napokon, da nam stavite što prije cij. predlog za prevoz planinara 15. kolovoza u jutro iz Senja, odnosno Sv. Jurja do Oltara i natrag (17. VIII.), da možemo što prije detaljni raspored proslave sastaviti i odaslati.*

*Za izvođenje potrebnih radnja u obim kućama, koje će, prema dogovoru, izvesti g. Marko Vukelić, mi ćemo Vam potrebni kredit priposlati, koji izvolite naknadno obračunati.*

*Kako je Vaša podružnica i do sada pokazala hvalevrijednu pažnju i interes za propagandu planinarstva na Sjever. Velebitu, pouzdano se nadamo, da ćete nam ovoj našoj molbi dobrohotno izaći u susret.*

*S planinarskim pozdravom  
(u potpisu J. Pasarić)"*

9. Marko Vukelić iz Volarica izvodio je za Središnjicu radove na zavižanskoj kući i gradnji staze kroz Rožanske kukove.

Središnjica 19. srpnja 1930. g. šalje Marku Vukeliću dopis u kojem traže da pobijeli sobu, kuhinju i zahod te u dogovoru s gđinom. Šimom Vidmarom nabavi potrebne nedostatne stvari za kuću jer se od 15. do 17. kolovoza priprema proslava trogodišnjice otvorenja kuće na Zavižanu i posveta i otvorenje kuće u Rožanskim kukovima. Nadalje, traže da se u kući u Rožanskim kukovima uredi dimnjak, nabavi nešto inventara i uredi ležajevi.

10. Dana 28. srpnja 1930. g. središnjica obavještava Podružnicu da na njihov naslov šalju pet sklopivih kreveta i pet slamnjača koje treba poslati u Krajačevu kuću na Zavižanu. Slamnjače neka se napune sijenom.

11. Dana 10. lipnja 1931. g. u dopisu kojim se sravnjuju računi između Podružnice i Središnjice među ostalim stoji: "*Nadalje nas niste zadužili za 3 komada "Planinarski vodič po Velebitu" od dr. Josipa Poljaka*". Ovo pokazuje da su članovi Podružnice pratili planinarsku literaturu koja je u to vrijeme tiskana.

12. U izvješću Podružnice za 1931. g. stoji da ima 18 redovitih članova i da su izvedeni sljedeći zajednički izleti: 14. svibnja preko Planikovca u Senjsku dragu s 4 sudionika i preko Oltara na Krajačevu kuću na Zavižanu s 2 sudionika, 17. lipnja preko Borove drage, Hrnotina na Hodžin grob i natrag s 3 sudionika, 9. kolovoza preko Oltara na Krajačevu kuću, Veliki Zavižan i Vučjak s 10 sudionika.

13. Podružnica Hrvatskog planinarskog društva *Plešivica* u Jastrebarskom šalje 1. srpnja 1932. g. dopis Podružnici HPD-a *Zavižan* Sv. Juraj u vezi s organiziranjem izleta članova svoje Podružnice na Sjeverni i Srednji Velebit.

Mole za informacije o prijevozu iz Senja do Sv. Jurja te do Oltara i kakve su cijene prijevoza, na koga se mogu obratiti za unajmljivanje jednog magarca za nošenje prtljage u trajanju tjedan dana. Na dopis je odgovoreno 4. srpnja 1932. g.

Da je izlet realiziran pokazuje slika jaskanskih planinara na Velikom Zavižanu objavljena u feljtonu Vladimira Jagarića u Hrvatskom slovu od 28. rujna 2007. g., str. 26 u kojem piše o Ivanu Krajaču.

14. Dana 5. svibnja 1933. godine Podružnica izvješćuje Središnjicu o stanju kuće na Zavižanu. U dopisu piše: Nakon pregleda kuće na Zavižanu utvrdili smo sljedeće stanje: u sobi 4 stakla na prozorima razbijena, 12 madraca oštećenih od miševa, 8 oštećenih deka koje bi se mogle pokrpati, a nema ih ni dosta jer u kući ima 17 kreveta. U kuhinji nedostaje metla, sjekira i svjetiljka, jedaći pribor, mlinac za kavu i cijevi na štednjaku su zahrđale. Predlažu da se nađe pazitelj i opskrbnik kuće te će tada primjedbe posjetitelja biti manje.

15. Marko Vukelić iz Volarica izvodio je mnoge radove za Središnjicu pa prilažemo dopis Podružnice i svoje pismo od 29. svibnja 1933. godine, da se vidi koji problemi su bili u odnosima njega i Središnjice:

*"Primili smo Vaš cij. dopis od 16. o. mj., te pošto smo sazvali sjednicu/ skupštinu/ gdje smo se svi jednoglasno složili u tome, da će se ova podružnica i nadalje održati /unatoč ovakovih neprilika usljed krize/, makar sa 10 članova, to smo zaključili, da Vam javimo slijedeće:*

*Popravak i čišćenje u kući na Zavižanu i Rožanskim kukovima: treba obaviti odmah i otvoriti kuću na Zavižanu, da se zrači.*

*Tokom redjenja ustanoviti će se, šta će sve trebati dokupiti da se to uredi, kao što to Vi naglasujete za nuždu. Ti popravci i čišćenje stajali bi najmanje oko Din 200.--, osim manjkajućih stvari, koje smo javili zadnjim dopisom. Nadalje tražili smo pazitelja kuće, nu nema nikoga koji bi pristao na Vaš predlog sa Din 300.--, već smo našli jednoga, koji bi to bio za Din 500.-- a to je najniže.*

*Ako vi pristajete, da se uz ove uvjete nekoga namjesti, to Vas molimo, da ove iznose plaće i drugo, svakako preko nas šaljete, da mi dotičnome isplaćujemo. Ovakvim načinom bi mi mogli istoga nadzirati, dali on to faktično uredno i čini. Nadalje, javite nam dužnosti čuvara u pogledu podvorbe i plaćanja planinara, koji dolaze u kuću i eventualno ostaju na konaku. Zatim, kako je sa opskrbom kuće radi jela i pića, svijetla i ogreva.*

*Dakle, sve nam izvolite potanko javiti, nu kako Vam gore navadjamo, mi bi ovaj nadzor preuzeli i garnatiramo, da će biti u redu samo uz taj uvjet, da nam se nitko ne mješa u stvar i što je glavno, da plaću pazitelja kuće preko nas doznačujete.*

*Marko Vukelić nam je predao ovo pismo, za Vas, kojega Vam priloženo šaljem. Iz istoga ćete razabrati, da slama u madracima ne valja, a u ostali sadržaj pisma se mi ne mješamo. Mi nemamo ništa protiv Marka Vukelića i on je spretan u ovim stvarima, nu slažemo se s Vama, da se s njim ne može više praviti ugovor, pošto je on zauzet raznim radnjama naokolo, a kad njega nema, onda kuća ostaje opet sama, dočim nama bi bilo vrlo milo, kada nam se prolazeći planinari više nebi imali razloga tužiti na nered u kući na Zavižanu.*

*Toliko Vam do cij. znanja, pa Vas ovime molimo, da nam na ovo naše pismo odmah izvolite odgovoriti, te ako pristajete uz ove uvjete, da odpočme odmah sa uređivanjem. Medjutim se bilježimo  
sa planinarskim pozdravom"*

16. Kakva je bila opskrbljenost kuće na Zavižanu, navodimo popis inventara kuće učinjen 8. srpnja 1933. godine, potpisan po Mati Samaržiji, opskrbniku, Milanu Rukavini, tajniku i Malvini Škratić, blagajnici Podružnice (popis u prilogu).

Iz cjenika u *Krajačevoj kući* na Zavižanu, koji je odredila središnjica vidljivo je da su gosti od jela mogli dobiti: pečenu janjetinu, kokošju juhu, jaja, sir, kruh, konzerve gulaša i sardina, a od pića: mlijeko, crnu kavu, crno i bijelo vino, pivo i domaću rakiju. Nadalje se navode cijene vodiča od Oltara do Zavižana i Rossijeve kolibe. Cjenik su potpisali Josip Pasarić, predsjednik HPD-a, Malvina Škratić, blagajnica Podružnice i Mate Samaržija, opskrbnik kuće.

17. Opskrbnik Mate Samaržija 20. kolovoza 1933. godine šalje izvadak iz knjige posjetnika kuće na Zavižanu: ing. Nemeč, šef uprave u Krasnu, primao novi put prema Kukovima, lugar Ivan Rukavina primao novi put prema Kukovima, Marko Vukelić predavao novi put prema Kukovima, ing. Ante Premužić pregledavao novi put prema Kukovima a Ivan Samaržija, općinski načelnik, Jurica Oklopčić, učitelj, ing. Kohut, Vale Rogić, lugar, Dragica Roksandić, Ivan Roksandić, Eugen Tomašić, Karl Modri, Tomica Žubrinić i Dinko Milinković su posjetili kuću kao izletnici.

18. O problemima kuće na Zavižanu i radu opskrbnika Podružnica izvješćuje u dopisima od 21.8.1933., 28.9.1933. i 11.9.1933. godine.

U dopisu od 21. kolovoza 1933. g. među ostalim izvješćuju "*Dužnost nam je javiti Vam, da pokrivača imade malo, a to smo Vam bili već svojedobno javili, nadalje bi bilo vrlo potrebno vanjske željezne kapke i prozore bojadisati, jer će inače hrdja izjesti, te napokon bi trebalo obnoviti markacije cijelim putem. Ako ste voljni ovo bojadisanje i markaciju izvesti, to nam izvolite javiti, pa ćemo mi to sa kućepaziteljem izvesti.*"

Ujedno mole da Središnjica pošalje plaću za pazitelja za vrijeme od 15. 8. do 15. 9. te godine.

U dopisu od 28. rujna 1933. godine izvješćuju: *"Bez Vaših vijesti na naš dopis od 21. pr. mj. javljamo Vam ovime, da smo pazitelju Krajačeve kuće na Zavižanu predali uljene boje, te je isti bojadisao željezna vrata i kapke na prozorima Zavižanske kuće..."*

U dopisu od 11. prosinca 1933. godine izvješćuju da su primili poslatih 500,00 dinara za opskrbnika i kažu da Podružnica ima samo 10 članova i da su svu gotovinu koju su imali utrošili na Krajačevu kuću na Zavižanu. U istom dopisu dodaju da nije potrebno u tijeku zime često odlaziti do kuće na Zavižanu, već da se u proljeće u više navrata kuća otvori, a to se onda može posebno platiti. O radu opskrbnika i pazitelja navode sljedeće: *"Kroz ljetne mjesece je čuvar bio stalno svaki dan gore u kući, te smo bili s njim zadovoljni, jer je kuću faktično u red doveo. Međutim, ako Vam nije dosta što Vam mi ovo potvrđujemo, to imate popis ovogodišnjih posjetnika, pa se izvolite kod njih informirati jer se je svaki od njih pohvalno u knjigi izrazio u pogledu reda i čistoće."*

19. Opskrbnik Mate Samaržija 15. rujna 1933. godine šalje imena posjetnika kuće na Zavižanu: 21. 8. dr. Ivan Krajač i ing. Josip Najman, 25. 8. Jakov Laktić učitelj, Antonija Laktić, učiteljica i Dragutin Tonković.

### *Izleti Podružnice*

U zapisnicima skupština Podružnice i izvješćima Središnjici navode se održani izleti po godinama. U 1929. godini održani su izleti: 24. ožujka preko Lukova u Lokvu (10 sudionika), 9. svibnja preko Planikovca u Senjsku dragu (4 sudionika), 20. svibnja preko vrha Lumbarde (1067m) na Oltare (7 sudionika), nekoliko puta na Krajačevu kuću i Veliki Zavižan.

U 1930. održani su izleti: u Senjsku Dragu, Crni vrh kod Hrmotina, Rossijevu kolibu te nekoliko puta na Krajačevu kuću. U zapisniku skupštine od 17. svibnja 1932. godine navodi se da je zbog krize rad Podružnice u 1931. godine dosta ograničen ali se ipak navode izleti: dana 14. svibnja preko Planikovca u Senjsku dragu (4 sudionika) i preko Oltara na Krajačevu kuću na Zavižanu (2 sudionika), 17. svibnja preko Borove drage u Hrmotine i na Hodžin grob (3 sudionika), 9. kolovoza preko Oltara na Krajačevu kuću, Veliki Zavižan i Vučjak (10 sudionika).

Članovi Podružnice češće su posjećivali Krajačevu kuću jer su pomagali opskrbniku u njezinu održavanju.

Hrvatsko Planinarsko društvo	
Podružnica „Zavižan“ u Sv. Jurju.	
P O P I S	
članova Hrv. planinarskog društva podružnice " ZAVIŽAN "	
1/	Babić Vjekoslav, opć. bilježn. II. Sv. Juraj
2/	Babić Marica, privatnica Sv. Juraj
3/	Babić Dragan, mesar, Sv. Juraj
<del>4/</del>	<del>Babić Nikola, priv. činovn. Zagreb</del>
5/	Babić Ivan, gostioničar, Sv. Juraj
6/	Babnik Ivan, opć. bilježn. Sv. Juraj
7/	Burić Mate, župnik Sv. Juraj
8/	Cržeta Mile, trgovac, Sv. Juraj
9/	Kordić Ivan, trgovac, Sv. Juraj
10/	Majer Mate, mavn. učitelj Sv. Juraj
<del>11/</del>	<del>Prpić Pero, umir. direktor, Senj</del>
12/	Rukavina Milan, pis. vježb. Sv. Juraj
13/	Rukavina Antonija, švelja Sv. Juraj
14/	Rogić Ante, trg. drvom Sv. Juraj
15/	Rogić Jelka, privatnica Sv. Juraj
16/	Rogić Marica, privatnica, Sv. Juraj
<del>17/</del>	<del>Sabljak Marija, učiteljica Sv. Juraj</del>
18/	Samaržija Ivan, opć. načelnik, Sv. Juraj
19/	Svaton Draga, pošt. činovn. Sv. Juraj
20/	Šikić Ivan, ovrhovod. Sv. Juraj
21/	Škrgatić Juraj, trgovac, Sv. Juraj
22/	Škrgatić Malvina, Priv. činovn. Sv. Juraj
23/	Turina Juraj, građj. poduz. Sv. Juraj
<del>24/</del>	<del>Vidmar Šimo, veletržac drvom Sv. Juraj</del>
<del>25/</del>	<del>Vukelić Josip, trgovac Krasno</del>
26/	Vukelić Krsto, priv. činovnik, Sv. Juraj
27/	Vukušić Josip, trgovac drvom Sv. Juraj.

Sl. 11. Popis članova Podružnice Hrvatskog planinarskog društva Zavižan u Sv. Jurju



-1933

Sveti Juraj

Škucac ko m planinarskom  
Društven Central: u Zagreb

Gpora trummo La Frajle m  
Malvini no m skrgatid koja vridi dux nast toji mickog  
taj ni ka podruznice draci tran useto m jurju  
bijo sam juce u krojacevoj kući  
nađavi tranu ipri gledao kuicu pa kako sam uci  
jednom javijo daje kuica u stonju lošem ali ne kuica  
uci madrovni ideke isto debe se. dadu sa malo truda  
prepraviti eventni. alno bise dal ima draci sa mo  
ka ~~ne~~ dbi va gola slama ali postoje slama  
uci ka ko samji poznato 6 godina stara pose  
more roci nati kako ucije

javim sam sa obicijm ovo a frajle cesam  
uci svoje misljenje

ja sad nastavljam irradbu puta utoliko da bude  
brže gotovo radu isto do bene uci stit kuicu ipri krpat  
radu utom kad primite dopis od frajle Malvine  
La obicijmi vase misljenje  
a uko liko sam radu niji da vi sam no m uise otomni  
ne ce te stupati unihakou sporazum

otom molim sba vijistenje cim brže  
Doseznam ravnati jer akoje tomu tako drzim daja  
nabie neki imao pravo tamo ni ita suradivati.

La sjem ovaj dopis u prilogu frale  
Malvine dopisa La poddraci Marko Vukelić

Sl. 12. Pismo koje je Marko Vukelić poslao iz Sv. Jurja u Središnjicu 29. svibnja 1933.

Inventar *stanja u kući na Zavižanu*

*matavacka, koji je u potpunosti potpisan.*

Krajačeve kuće na Zavižanu:

Soba:

10 kom. starih madraca u slabom stanju  
 12 " " " jastuka  
 4 kom. slannajača novih  
 8 kom. plahta novih, 3 ručnika novih  
 7 kom. pokrivača / Deka/ starih  
 5 kom. željeznih kreveta i 12 drvenih ležaja  
 1 kom. Celta stari  
 10 kom. stolova dobra  
 2 kom. stolova "  
 1 kom. klupa "  
 1 kom. peć u slabom stanju na vrhu razrušena

Kuhinja:


2 kom. kablica /Skafova/ dobrih  
 2 zdjele stare slabe  
 2 lonca dobra  
 2 Tave za prženje jaja dobre  
 2 poklopca dobra  
 2 šalice emajlirane dobre  
 11 tanjira emajliranih dobrih  
 2 paljka emajlirano dobra  
 1 svičeda dobra  
 1 svičeda nova  
 1 flaša od 1 l, 4 čaše male i 2 velike  
 1 mlinac dobar  
 1 mlinac novi  
 3 šalice velikih i 2 male za kavu porcelan  
 3 ojedila stara u slabom stanju  
 1 tepsija za kruh "  
 1 kalač i lavor dobar  
 5 pari noževa, vilica i žlica, te 3 male žlice u vrlo lošem stanju  
 3 ojedila za kavu i čaj nove  
 2 tave /Pršura/ duboke nove emajlirano  
 2 padele /Serpenje/ nove "  
 4 poklopca novo "  
 1 sjekira nova  
 1 vrč na vodu za sobu novo  
 6 porcelanskih tanjura, 3 šalice za čaj i 3 šalice za orau kavu novo  
 6 kuhinjskih krpa novo  
 1 nož za kruh /Hostfrei/ novo  
 1 otvarač za konzerve /Hostfrei/ novo  
 1 čepovadić novi  
 3 para noževa, vilica, žlica velikih i malih aluminium novo  
 2 mišolovke nove  
 1 stol i 1 klupa dobra  
 1 ormar i 1 stelaža dobra  
 1 kliješta  
 1 vilica za meso velika  
 1 tava za prženje kave  
 1 barjak poderan

Sv. Juraj, 8. VII.1933.

*Milano Rukavini*  
 Podružnica Hrvatskog planinarskog društva  
 Senj

*Samaržija Mate,*  
 Opšteobitnik Krajačeve kuće  
 na Zavižanu.

Sl. 13. Inventar Krajačeve kuće na Zavižanu učinjen 8. srpnja 1933., potpisan po Mati Samaržiji, opskrbniku, Milanu Rukavini, tajniku i Malvini Skrgatić, blagajnici Podružnice



Hrvatsko Planinarsko Društvo u Zagrebu

16

Dužnosti Opkrbnika.

1. Hrvatsko Planinarsko Društvo u Zagrebu uzima gosp. ....  
*Mati Samaržija iz Olšana*  
 za čuvara i opkrbnika kuće Krajačeve, na Zavižanu u Sjevernom Velibitu za vrijeme ljetne sezone t. j. na tri mjeseca od 15. lipnja do 15. rujna god. 1933. a u slučaju povoljne jesenske sezone do 1. listopada. - Za cijelo to vrijeme mora opkrbnik stanovati i stalno boraviti u toj planinarskoj kući, voditi nadzor nad kućom, cisternom i predprostorom, kuhinjom i gostioničarskim priborom, kućnim namještajem prema posebnom popisu, te je od dana preuzetka odgovoran za svako oštećenje, izuzevši trošnje redovitom porabom. - Društvo povjerava svojoj podružnici H.P.D. "Zavižan" u Sv. Jurju, trajan nadzor kako nad opkrbnikom, tako nad svim objektima kuće, koji jesu i ostaju u isključivom vlasništvu, posjedu i raspoložbi društva, a ime kojega i za koje ih opkrbnik drži. - Opkrbnik vrši sam i pazi, da se vrši kućni red, kako ga društvo propiše; brine se o svom trošku za hranu i dopravu hrane i pica do kuće, te ih prodaje gostima prema propisanom cijeniku. - Prodaje od društva su povjerene razglednice i druge tiskanice uz providbu od 20 %. - Od svakoga gosta ubire pristupninu, kako je propisana u kućnom redu. - Prema gostima treba da bude uljudan i uslužan i kao osoba društvenog povjerenja treba u prvom redu da štiti interese društva i njegovih članova. - Za vrijeme od 15. rujna 1933. do 1. lipnja 1934. opkrbnik će prema odredbi H.P.D. podružnice "Zavižan", od vremena pregledavati kuću uz posebanu po istoj podružnici ugovorenu nagradu i voditi u nju eventualno sajavljene planinare. -

2. Opkrbnik dobiva za vršenje svoje službe od društva mjesečnu nagradu u iznosu od Din. 500.- za vrijeme od 15. lipnja 1933 do 15. rujna eventualno do 1. listopada, koja mu se isplaćuje mjesečno unaprijed preko H.P.D. podružnice "Zavižan" u Sv. Jurju, kojoj opkrbnik pošalje mjesečne obračune, te joj je za točno vršenje službe odgovoran. - Sav utrkak od hrane i pica pripada njemu, dočim ubranu pristupninu i noćarinu ima kao- oca svakog mjeseca obračunati na taj način, da H.P.D. podružnici "Zavižan" pošalje poimanični ispis iz knjige posjetnika s točnom naznakom članstva, dok će likovni ubranu novac pridržati na račun njemu pripadajuće mjesečne nagrade. -

3. Rasvjetu u sobi i kuhinji daje opkrbnik. - Za svaki potrošak jela i pica, ubranu pristupninu i noćarinu kao i prodane razglednice dužan je opkrbnik izdati društvenu računsku cedulju, koje u bloku dobiva od društva besplatno. - Jedan primjerak cedulje izdaje gostu, a drugi ostaje u bloku, koji imada prigodom mjesečnoga obračuna dostaviti H.P.D. podružnici "Zavižan" u Sv. Jurju. -

4. Opkrbnik je ovlašten, da uz potvrdu ubire imove za sve vrste odštete / manjak ili oštećenje inventara / prema cijenama njegovog popisa, a u slučaju uskrate ima pravo pridržati stvari štetečinševe do potpune isplate. - Takove mu slučajeve dužan je odmah pismeno javiti podružnici "Zavižan". -

Zagreb, dne 8. lipnja 1933

HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO  
U ZAGREBU.

*J. Pasarić*  
*Mati Samaržija*

*Mati Samaržija,*  
*opkrbnik*

Mati Samaržija, opkrbnik

Sl. 14. Potpisano po Josipu Pasariću, predsjedniku i tajniku (potpis nečitak) u ime Središnjice i Mati Samaržiji, opkrbniku kuće na Zavižanu

### *Zaključak*

Podružnica HPD-a *Zavižan* u Sv. Jurju djelovala je od 5. prosinca 1928. do 17. travnja 1935. godine kada je ugašena po pravilima HPD-a jer je broj članova pao ispod deset. Jedan od razloga smanjenja broja članova je i smrt predsjednika Šime Vidmara koji je uz Malvinu Šrkgatić bio najzaslužniji za osnivanje i rad Podružnice. Malvina Šrkgatić i Milan Rukavina nakon prestanka rada Podružnice šalju Središnjici svu arhivu Podružnice. Ona je u cjelini sačuvana i čuva se u Samoborskom muzeju. Uvidom u arhivu može se pratiti djelovanje Podružnice od osnivanja do prestanka rada. Premda je riječ o maloj podružnici u malom mjestu i kratkom vremenu djelovanja, rezultati njenih članova su značajni za hrvatsko planinarstvo te ih je zbog toga vrijedno zapisati.

### *Literatura*

Željko POLJAK, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004.

*Hrvatski planinar*, 8, Zagreb, 1929.

*Hrvatski planinar*, 9, Zagreb, 1929.

*Hrvatski planinar*, 7, Zagreb, 1930.

*Hrvatski planinar*, 7, Zagreb, 1931.

*Hrvatski planinar*, 8, Zagreb, 1931.

*Hrvatski planinar*, 9, Zagreb, 1932.

*Hrvatski planinar*, 12, Zagreb, 1932.

### *Neobjavljeni arhivski izvori*

Samoborski muzej, Arhiva Podružnice HPD-a *Zavižan* iz Svetog Jurja, br.?

## THE 'ZAVIŽAN' BRANCH OF THE CROATIAN MOUNTAINEERING SOCIETY IN SVETI JURAJ (1928-1935)

### Summary

Discussed in the paper is the work of the *Zavižan* branch of the Croatian Mountaineering Society and it is based on information which was found in the Samobor Museum, where it was stored.

Presented are the facts about the founding, members and activities of the branch. The dates of the branch's meetings and the reason for the cessation of its activities are given along with the commitment of the leadership of the branch to the resolution of the problem of the maintenance of the houses on *Zavižan* and in the Rožanski Kukovi ridges. Sveti Juraj is located on the way to Northern Velebit and Senjsko Bilo, and therefore the establishment of the branch was significant for the hikers who visited these regions because they were able to receive information about the condition of the trails and the house on *Zavižan*.

*Keywords:* Sveti Juraj, Croatian Mountaineering Society, *Zavižan* branch